

Motion till riksdagen
2006/07:So374

av **Elina Linna m.fl. (v)**

Sexualpolitik

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	2
2	Inledning.....	3
3	Sex på 2000-talet	4
4	Den prioriterade potensen.....	5
5	Unga kvinnors och mäns sexualitet	6
6	Sexualrådgivning.....	7
7	Abort.....	7
8	Omskärelse av pojkar	9
9	10 procent av biståndet till sexuell och reproduktiv hälsa	10

Fel! Okänt namn på

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det bör tillsättas en utredning med syfte att utveckla nationella sexualpolitiska mål för att skapa förutsättningar för en sexualitet på lika villkor för alla kvinnor och män; såväl homo-, hetero- och bisexuella som transpersoner.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att särskilt beakta forskningen om kvinnors sexuella dysfunktion i framtagandet av de sexualpolitiska målen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Socialstyrelsen ges i uppdrag att inventera situationen när det gäller behov av och tillgång till sexualrådgivning runtom i landet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen snarast bör verkställa utredningens förslag om att utländska kvinnor ska kunna få abort i Sverige.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att när den nya abortlagstiftningen träder i kraft bör det genomföras en satsning på att informera om svensk abortlagstiftning i länder där abort är förbjudet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om abortkliniker för utländska kvinnor.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen i internationella sammanhang bör driva att abort ska vara en mänsklig rättighet.¹
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att omskärelse av minderåriga pojkar som inte har medicinskt syfte ska förbjudas.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sexualupplysning, tillgång till preventivmedel och minskad smittspridning bör ges förstärkt uppmärksamhet i det svenska biståndsarbetet.¹

¹ Yrkandena 7 och 9 hänvisade till UU.

2 Inledning

För Vänsterpartiet är det självklart att alla människors kärlek och sexualitet ska respekteras oavsett vem man väljer att älska. Mångfald är ett viktigt begrepp för oss, liksom respekt för varje människas identitet, sexuella läggning och könstillhörighet. Vi vill se ett samhälle där ingen ställs utanför eller diskrimineras.

I den sexualpolitiska debatten kan man ibland få intrycket att sex bara handlar om problem. Det handlar om övergrepp, våldtäkter, prostitution och människohandel, könssjukdomar, oönskade graviditeter, förvridna skönhetsideal och tabun för att bara nämna några exempel. Vänsterpartiet verkar för en syn på sexualitet som bygger på jämlikhet och respekt. En central del av vår politik handlar därför om att eliminera alla former av sexualiserat våld. Vi vill verka för allas mänskliga rättigheter och vi vill befria sexualiteten från maktutövning, kontroll, exploatering och förtryck. Det är viktigt att samhället tar dessa problem på stort allvar, men samtidigt måste också den sexualpolitiska debatten belysa positiva sidor med sex och sexualitet.

Därför vill vi gärna påpeka att sexualiteten är en viktig drivkraft både för människor och för samhällsutvecklingen. Vänsterpartiet vill ha ett rättvist och jämlikt samhälle för alla, såväl flator, bögar, bisexuella, heterosexuella, transsexuella, transvestiter, transgenderister m.fl. Sexualitet ska vara en källa till livsglädje, gemenskap och lust.

Sexualiteten anses av många vara ett privat område. Trots detta finns lagar och regler som styr kvinnors och mäns sexualitet. Värderingar av kön och sexualitet möter och präglar oss från tidig barndom.

Den mänskliga sexualiteten är i första hand socialt konstruerad och kan inte förstås utifrån ett biologiskt perspektiv. Det heterosexuella samlaget är fortfarande i de flesta fall en förutsättning för fortplantning, men fortplantning är sällan det primära syftet för människor när de har sex. Ett exempel på att kvinnors sexualitet bundits upp till reproduktionen är gynekologin. Undersökningar, kontroller och samtal vid ett gynekologbesök fokuserar på att se till kvinnans hälsa för att möjliggöra graviditet. Den sexuella variationsrikedomen är dock mycket stor både genom historien och i olika delar av världen, inte minst i moderna västerländska kulturer. Detta kan tas som intäkt för att det i första hand är kulturella betingelser som är avgörande för vilka sexuella uttryck som är dominerande i ett samhälle.

Könens maktförhållanden internaliseras i sexualiteten. Mannens dominans och kvinnans underkastelse görs till norm för sexuell njutning. Förbindelsen mellan våld, aggressivitet och sexualitet har lika lång historia. Denna koppling har fortlevt genom århundradena och är i dag så generell att vi oftast inte lägger märke till den. Den har normaliserats i vår uppfattning om sexualitet. Detta är dock inte en aggressivitet som tillkommer både kvinnan och mannen på samma villkor. Mannens aggressiva och ohejdbara sexualitet blir kvinnans ansvar.

Genomgående under historien skapas ett mönster som utgår från mannen, det heterosexuella samlaget och reproduktion som styrande principer. Dessa

Fel! Okänt namn på

normer har än i dag en stark bäring på vår syn på sexualitet. Tjejer och kvinnor får ta ansvar för pojkars och mäns sexualitet. Samtidigt begränsas utrymmet för att fokusera på den egna sexualiteten på ett positivt och fritt sätt. Den påstådda sexuella friheten inskränks i realiteten av förlegade normer om manligt och kvinnligt.

Det faktum att den förhärskande sexuella normen fortfarande är heterosexuell, och bygger på en manlig överordning och kvinnlig underordning, begränsar kvinnors och homosexuella mäns möjligheter till en frigjord sexualitet. Den utgör även hinder för heterosexuella män, samtidigt som maktrelationen ger denna grupp maktfördelar på ett såväl personligt som samhällligt plan.

Till följd av osynliggörandet av kvinnors sexualitet har lesbiska kvinnors sexualitet osynliggjorts dubbelt. Utifrån den manliga normen saknas det väsentliga: penetreringen. Återigen är det den förlegade synen på sexualiteten som en fråga om reproduktion som står i vägen.

3 Sex på 2000-talet

Bilder som anspelar på sex möter oss i stort sett överallt i samhället, inte minst i reklamen. I dessa bilder visas idealiserade kroppar upp och de sexuella anspelningarna är tydliga. Syftet är allt som oftast att sälja en vara som sällan har något överhuvudtaget med sex att göra. Dessa bilder verkar oftare begränsande än frigörande. De bidrar starkt till att konstruera extrema skönhetsideal som är omöjliga för de allra flesta att leva upp till. Detta kan förstärka människors känslor av otillräcklighet och försvaga deras sexuella självkänsla. Bilderna är vidare kopplade till makt, normer och tabun, vilka är svåra att ifrågasätta och diskutera öppet.

Det pratas mycket om sex i vårt samhälle, men ändå så förmedlas ytterst lite kunskap. I stället för att direkt ta upp sexuella tekniker och variationer eller diskutera möjligheterna med en sexuell frigörelse så tenderar det moderna samtalet om sex att mystifiera och idealisera. Därför finns det anledning att fundera på vad den senaste tidens debatt om sexualiseringen av det offentliga rummet egentligen står för. Vänsterpartiet välkomnar ett öppet offentligt samtal om sex. Men det är knappast det man menar när man talar om sexualiseringen av det offentliga rummet. I stället används anspelningar på sex och en idealiserad bild av kvinnors och mäns kroppar för att sälja varor. Detta är inget som ökar människors sexuella frihet, utan tvärtom kan det vara något som skapar eller förvärrar sexuell prestationsångest och leder till känslor av otillräcklighet.

Jämställdhetsarbetet kan aldrig bli framgångsrikt om inte också sexualpolitiken involveras. Vi kan konstatera att könsmaktsordningen utövar ett avgörande inflytande över kvinnors och mäns sexualitet och sexuella relationer. Kvinnors strukturella underordning måste därför alltid tas med i diskussionen om sexualitet. Vi kan konstatera att sexualiteten inte är fri så länge kvinnor och HBT-personer underordnas och förtrycks sexuellt. Vänsterpartiet anser

därför att det bör tillsättas en utredning med syfte att utveckla nationella sexualpolitiska mål för att skapa förutsättningar för en sexualitet på lika villkor för alla kvinnor och män; såväl homo-, hetero- och bisexuella som transpersoner. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna

4 Den prioriterade potensen

Biologin har ändå fått alltmer utrymme i den sexualpolitiska debatten bl.a. genom nya läkemedel. En intensiv massmedial uppmärksamhet följde på lanseringen av Viagra, och Sverige blev det första och enda landet att subventionera. Det kunde snabbt konstateras att det blev en försäljningssuccé och läkemedelskostnaderna sköt i höjden. Samtidigt kunde det iakttas att förskrivningen inte bara gällde män med svåra neurologiska skador och liknande. Av kostnadsskäl valde regeringen att sommaren 2001 ta bort den generella subventionen.

Vid ungefär samma tidpunkt visade flera forskare på en dramatisk ökning av vestibulit hos kvinnor, ett tillstånd som ger mycket svåra smärtor vid penetrering. Orsaken till vestibulit är inte helt klarlagd. Forskning kring vulvodysplasi, dvs. tillstånd som kan uppstå hos kvinnor i form av oförklarliga smärtor i underlivet, bör därför ges ökad tonvikt.

I Australien visade en studie av Gillian Bensley (B Sc i Psykologi, Bonds University, Australien) av omskurna män att en effekt av omskärelsen är att det ger smärta vid penetrering om kvinnan inte har tillräcklig lubrikation, dvs. smörjmedel. Det förs inget resonemang om att det inte är lämpligt att genomföra en penetrering när tillräcklig lubrikation inte föreligger – för kvinnan. När Viagras subvention drogs in pekade flera handikapporganisationer på att vissa handikapp och ohälsotillstånd gav svårigheter i samlivet bl.a. för att känsligheten är nedsatt i penis. Det förs inget, och har inte förts, något resonemang att exempelvis kvinnor med diabetes också får en nedsatt känslighet p.g.a. neuropati, dvs. nedsatt känslighet, eller att inkontinens drabbar 7 av 10 kvinnor och därför kan betraktas som ett folkhälsoproblem.

Vänsterpartiet anser att dessa exempel tydligt talar om att den gällande normen är att män har rätt till sin lust och att lusten och sexualiteten är likställt med en heterosexuell penetrering. Vi anser det viktigt att sexualitet belyses i ett vidare perspektiv och tillåts vara mycket mer än penetrering och mäns potens. I den gällande normen betraktas kvinnor fortfarande som mottagare av den penetrerande mannen. Trots att otillfredsställelse i sexuallivet och svårigheter att få orgasm är mer förekommande hos kvinnor än mäns problem med sin potens, är forskning och behandling helt inriktade på mäns problem med penetrering. Vänsterpartiet anser mot den bakgrunden att forskningen om kvinnors sexuella dysfunktion och vilka behov och problem kvinnor med olika funktionshinder har i sitt samliv borde intensifieras. Denna fråga bör särskilt beaktas i framtagandet av de nationella sexualpolitiska målen som föreslås ovan. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5 Unga kvinnors och mäns sexualitet

Barn och ungdomar utvecklar sin sexualitet i samspel med varandra, föräldrar, lärare och andra vuxna samt under påverkan av massmedier. Pornografins skildringar av sex är för många en av de starkaste influenserna under den tid då grundläggande uppfattningar formas om kropp, kön och sexualitet. Genom Internets enorma porrutbud har tillgängligheten till pornografi ökat dramatiskt de senaste 10–15 åren. Pornografin ger en ensidig bild av sex. Genom de stereotypa bilderna av mäns och kvinnors utseende och sexualitet påverkar pornografen pojkar och flickor på olika sätt, men i bägge fallen styr pornografen den sexuella utvecklingen bort från en verkligt frigjord sexualitet.

Alltfler flickor uppger att de har tagit del av pornografi. Många flickor har en medveten inställning om pornografi som något felaktigt och fult, men upplever samtidigt att kroppen reagerar med lust, vilket ger upphov till skam. Det ger återigen en bild av att flickor drar det kortaste strået när det gäller sexualitet och ställs inför motstridiga känslor och krav utan att kunna göra det på sina egna villkor.

En fri sexualitet innebär en möjlighet att utforska den egna och andra kroppar. I dag är det dock inte långsökt att se sambandet mellan olika ”trender” vad gäller sexualtekniker och den rådande pornografen. Alltfler flickor uppger att de prövat anala samlag, något som många upplevt som negativt. Genom de föreställningar som pornografen skapar uppstår ett tryck på unga flickor att testa olika sexuella tekniker. Självfallet står det alla fritt att prova olika sexuella tekniker, men pornografins ensidiga inflytande över den sexuella praktiken sker ofta på flickornas bekostnad.

Sex- och samlevnadsundervisningen i skolan är mycket viktig. Kvaliteten och omfattningen av denna undervisning är mycket skiftande mellan olika skolor. Skolverkets nationella kvalitetsgranskning (1999) visade att skolornas egna krav på undervisningen var mycket låga och att målsättningar liksom målformuleringar var otydliga. Undervisningen som förekom var dåligt samordnad och bristfälligt dokumenterad. I endast tio av åttio skolor beskrevs sex- och samlevnadsundervisningen som bra. Skolverket har i uppdrag att fortsättningsvis inspektera varje kommun och skola vart sjätte år. Förmågan att reflektera över frågor om sexualitet och samlevnad bör ingå som ett viktigt kunskapsmål i läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan. Vänsterpartiet föreslår att den nationella styrningen stärks när det gäller omfattning och innehåll i sex- och samlevnadsundervisningen. Lärare som undervisar i sex och samlevnad måste ha relevant utbildning för att kunna vara trygga nog att diskutera bl.a. pornografins bilder av sex. Det är också av yttersta vikt att lyfta fram HBT-perspektivet i sex- och samlevnadsundervisningen. Även andra yrkeskategorier än lärare som arbetar med ungdomar, exempelvis fritidspedagoger och ungdomsmottagningspersonal, behöver utbildas. Utbildningen måste innehålla såväl feministisk teori som gruppsamtalsmetodik. Vänsterpartiet föreslår därför i vår skolpolitiska riksdagsmotion att Högskolverket ges i uppdrag att utvärdera och vidareutveckla lärarutbildningen med avseende på kunskaper om sex och samlevnad.

Parallellt med detta bör Myndigheten för skolutveckling stimulera fortbildning i sex och samlevnad för alla relevanta yrkeskategorier som arbetar med ungdomar. Även detta förslag presenterar vi i vår riksdagsmotion om skolpolitik.

6 Sexualrådgivning

Vänsterpartiet ser positivt på satsningar på sexologiska mottagningar i landstingen. I dag fyller ungdomsmottagningarna en mycket viktig funktion bland den yngre delen av befolkningen, men även för vuxna behövs det mycket mer stöd i förhållande till olika typer av sexualrelaterade problem. Det kan handla om rådgivning i sexuella frågor, behandling av olika sexuella problematiker, preventivmedelsrådgivning och säkra och lättillgängliga preventivmedel. Utbyggnaden av sexologiska mottagningar är något som landstingen själva styr över, men det är viktigt att det finns en nationell kunskap om hur läget är runt om i landet. Därför bör Socialstyrelsen ges i uppdrag att inventera situationen när det gäller behov av och tillgång till sexualrådgivning runt om i landet. Denna inventering bör granska situationen både när det gäller ungdomsmottagningarna och sexologiska mottagningar för vuxna. Särskild vikt bör läggas vid att uppmärksamma skillnader mellan könen. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7 Abort

En kvinna som önskar avbryta sin graviditet kan i dag erbjudas antingen en kirurgisk eller en medicinsk abort. Den senare utförs med hjälp av läkemedel och utgör i dag ca 40 procent av alla aborter. En medicinsk abort är endast aktuell då kvinnan söker för en abort tidigt i graviditeten, då den endast utförs t.o.m. graviditetsvecka 9.

Innan en medicinsk abort genomförs måste graviditetslängden fastställas, vilket görs genom en vaginal ultraljudsundersökning. Detta görs vanligen av en gynekolog. De övriga momenten i samband med aborten utförs i regel av en barnmorska. Det handlar då om samtal, uppföljning och preventivmedelsrådgivning m.m.

I abortlagens 5 § står det att endast den som är behörig att utöva läkaryrket får utföra abort eller avbryta havandeskap. Det innebär att kvinnan som önskar medicinsk abort, och som har en kort tid på sig, måste invänta ett besök hos en gynekolog. I vissa fall är väntetiderna långa varför gränsen för medicinsk abort passeras, vilket får till följd att kvinnan måste genomgå en kirurgisk abort.

Vänsterpartiet vill att 5 § abortlagen ändras så att medicinska aborter kan handläggas av barnmorskor med utökad kompetens. Det skulle ge en ökad

Fel! Okänt namn på

kontinuitet för kvinnan och trygghet i att få möta en och samma person under hela förloppet.

Enligt Svenska barnmorskeförbundet ligger medicinsk abort inom barnmorskans kompetensområde förutsatt att hon får en kompletterande utbildning i vaginala ultraljud och fördjupade farmakologiska kunskaper. En sådan vidareutbildning förbereds redan nu. Detta kan ses som ett led i den tradition vi har i Sverige kring att ge barnmorskan en betydande roll i hela vårdkedjan. Sverige har varit ett föregångsland med att ge barnmorskor förskrivningsrätt av p-piller, vilket betytt mycket för bl.a. arbetet med prevention av oönskade graviditeter.

Vänsterpartiet har länge drivit att 5 § abortlagen ändras så att barnmorskor med utökad kompetens får utföra medicinsk abort. Denna fråga utreds nu och vi ser fram emot att få ta del av resultatet.

Enligt den svenska abortlagen får abort endast utföras om kvinnan är svensk medborgare eller bosatt i Sverige eller om Socialstyrelsen av särskilda skäl lämnar tillstånd. Utredningen *Abort i Sverige* (SOU 2005:90) har föreslagit att abortlagen ändras så att en utländsk kvinna ska kunna få abort i Sverige utan prövning av särskilda skäl och enligt samma regler som en svensk kvinna. Detta innebär att kvinnan ska kunna få abort på egen begäran om aborten sker före utgången av graviditetsvecka 18 och efter tillstånd från Socialstyrelsen om aborten genomförs senare i graviditeten.

Vi menar att denna förändring är bra. Tidigare under historien reste svenska kvinnor till exempelvis Polen för att kunna genomföra aborter. Nu kan Sverige återgälda detta till de polska kvinnorna som hotas av allt strängare abortlagar. Vi menar därför att regeringen snarast bör verkställa utredningens förslag om att utländska kvinnor ska kunna få abort i Sverige. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet menar vidare att regeringen när den nya abortlagstiftningen träder i kraft bör genomföra en satsning på att informera om svensk abortlagstiftning i länder där abort är förbjudet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet menar att vi borde kunna gå ett steg längre än vad utredningen föreslår. Det skulle vara bra om vissa landsting inrättade särskilda abortkliniker som inriktar sig på att behandla kvinnor från länder där abort är olagligt. En sådan klinik skulle lyfta frågan om kvinnors rätt till sin egen kropp, om att kvinnors rättigheter är mänskliga rättigheter samtidigt som det skulle ge polska kvinnor möjlighet till en professionellt utförd abort till en rimlig kostnad. **Givetvis skulle detta leda till politiska konflikter och frågan är kontroversiell även ur ett svenskt perspektiv, nämligen att svenska offentliga sjukvårdsresurser används till utländska patienter.** Vi menar i princip att sjukvården inte ska användas till detta, men när det gäller abortfrågan är det så pass politiskt prioriterat att vi menar att undantag bör kunna göras.

Mot bakgrund av ovanstående resonemang bör frågan om abortkliniker för utländska kvinnor utredas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Under de senaste åren har vi kunnat bevittna hur nykonservativa värderingar i allt högre grad präglar debatten om abort. Att abortmotståndet är

starkt i länder som USA och Polen är ingen nyhet. Men att samma argument och värderingar börjat prägla även svensk abortdebatt är desto mer alarmrande.

Rätten till abort handlar om kvinnans rätt att bestämma över sin egen kropp. När samhället inskränker rätten till abort är det ett uttryck för samma patriarkala värderingar som omyndigförklarat kvinnor genom hela historien. Kvinnor ses inte som förmögna att fatta egna beslut i viktiga frågor utan samhällspatriarken måste träda in och kontrollera kvinnan ända in i hennes livmoder.

Svensk abortlag är i en internationell jämförelse väldigt bra. Därför är vi mycket oroliga för vad den nya regeringen kommer att driva för politik internationellt. Om inte länder som Sverige tar debatten med abortmotståndarna, vem ska då göra det? Den svenska regeringen bör med kraft försvara kvinnors rätt till sin egen kropp i både EU och FN. Ett krav som man borde lyfta är att abort borde vara en mänsklig rättighet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8 Omskärelse av pojkar

Sverige har en lång tradition av att värna om barns rättigheter. År 1979 förbjöd Sverige barnaga som första land i världen, trots att barnaga är en uråldrig och global tradition med många förespråkare världen över.

År 1982 blev det förbjudet att könsstympa kvinnor och flickor. Nyligen kom den första fällande domen enligt den lagen. Anhängare av könsstympning och omskärelse har i alla tider hävdats fördelar och förnekats nackdelar med ingreppen. Det har hävdats att det botar allt ifrån krokig ryggrad, till tbc och vansinne samt skyddar mot livmoderhalscancer. Om man gör en liten historisk tillbakablick inom läkekonsten kan man se att det så sent som på 1920-talet ansågs att könsstympning av kvinnor botade vissa former av hysteri. Det finns många exempel på behandlingar vars nytta omvärderats på senare tid. När det gäller omskärelse av pojkar så kan vi konstatera att barnkonventionens åläggande om att ta hänsyn till "barns bästa" inte i tillräcklig utsträckning beaktats.

Förespråkare av omskärelse påstår också att det inte innebär någon nackdel att som pojke bli omskuren. Detta påstående är helt fel, men det ifrågasätts ytterst sällan. Förhuden är inte bara en "skinnslamsa" som försvårar hygien. Den fyller flera viktiga funktioner, både som skydd för ollonet och urinrörsmynningen. Den är även en viktig komponent vid sexuella aktiviteter. En uppenbar nackdel med omskärelse är att man tappar känseln i den bortsurna kroppsdelen. Förhuden är en ytterst erogen hud med högt utvecklad känsel och många blodkärl. Hela den känseln går förlorad. Ollonet är ett internt organ som inte är avsett att exponeras mot luft eller tyg.

Skulle då inte ett förslag om att förbjuda omskärelse av pojkar strida mot religionsfriheten? Detta antagande vilar på den felaktiga föreställningen att omskärelse inte skadar kroppen. Det framgår helt tydligt i lagen om religions-

Fel! Okänt namn på

frihet att den inte kan åberopas för att skada en annan människa. Bara för att en omskuren man oftast kan ejakulera betyder inte det att könsorganet inte har skadats. Det är en förlegad syn på manlig sexualitet att endast fokusera på den reproduktiva förmågan. Vänsterpartiet menar att sexualiteten har ett egenvärde. Den tillhör den enskilde och är inte något som samhället eller kollektivet har rätt att bestämma över.

Riksdagen har tidigare avslagit motioner om att förbjuda omskärelse av pojkar med hänvisning till att man inte skulle föregripa en utvärdering av lagen (2001:499) om omskärelse av pojkar som Socialstyrelsen höll på med. Den utvärderingen är nu klar, men problemet är att utredningen överhuvudtaget inte tar upp frågan ifall det fanns anledning att förbjuda omskärelse av pojkar.

Vänsterpartiet säger nej till en icke medicinskt motiverad omskärelse av minderåriga pojkar. Åldersgränsen föreslås bli 18 år för att ta hänsyn till att det i andra delar av världen fortfarande är vanligt att pojkar och män låter omskära sig. Då kan den vuxne man som själv ger ett informerat samtycke fortfarande låta omskära sig. Därmed bör omskärelse av minderåriga pojkar som inte har medicinskt syfte förbjudas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9 10 procent av biståndet till sexuell och reproduktiv hälsa

Ett viktigt folkhälsoarbete internationellt är att verka för en sexuell och reproduktiv hälsa. Det täcker hela spektrumet från undervisning, tillgång till preventivmedel, säkra aborter till god vård i samband med graviditet och förlossning. Sverige har tillsammans med 178 länder 1994 undertecknat ett program "Programme of action" innehållande 243 rekommendationer där individens sexualitet och reproduktion sattes i centrum. Det har nu gått tolv år sedan programmet antogs, var det anlades ett 20-årsperspektiv, och mycket har skett, både positivt och negativt. Något av de viktigaste som skett är att USA under Georg W. Bush helt svängt ifråga om sexuell och reproduktiv hälsa. Från att tidigare varit pådrivande har USA nu intagit en ultrakonservativ inställning till abort, sexualupplysning och preventivmedel. Konkret har det inneburit att ekonomiskt stöd till projekt och organisationer dragits in eller villkorats.

Den konservativa hållningen i dessa frågor har inte bara vunnit mark i USA utan också inom EU, framför allt genom några av de nya medlemsstaternas och Vatikanens aktiva lobbyarbete. Vi ser med stort allvar på att starka lobbyorganisationer verkar för att inskränka mänskliga rättigheter, framför allt för kvinnorna. Vi menar därför att Sverige i FN och EU ska motverka de krafter som hotar att minska kvinnors rätt att bestämma över sina kroppar.

Det svenska biståndet bör kunna fokuseras ytterligare på att främja sexuell och reproduktiv hälsa. I "programme of action" finns ett mål om att fler för-

Fel! Okänt namn på

lösningar i världen ska utföras av utbildad personal. Sexualupplysning, tillgång till preventivmedel och minskad smittspridning bör ges förstärkt uppmärksamhet i det svenska biståndsarbetet. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 oktober 2006

Elina Linna (v)

Torbjörn Björlund (v)

Egon Frid (v)

Eva Olofsson (v)

Rossana Dinamarca (v)

Siv Holma (v)

LiseLotte Olsson (v)